

ФОЛЬКЛОР ТА ЛІТЕРАТУРА ХІХ СТОЛІТТЯ

- ◎ Годун Анастасія
- ◎ Китовська Женя
- ◎ Кур'ята Микола
- ◎ Гересеменко Сашко
- ◎ Мосійчук Максим

ПЛАН

- Вступ (1 слайд)
- Представники (4-9 слайди)
- Література і Фольклор (10 - 16 слайди)
- Висновок

Розвиток культури в Україні надзвичайно ускладнювалося мовною політикою, яку здійснювали уряди Польщі та Росії. Престиж української мови, віру в її великі можливості утверджувала й поширювала передусім українська література. Початком нової ери в українській літературі було опублікування «Енеїди» Котляревського в 1798

Чільне місце в українській літературі XIX ст. посідає :

- Тарас Григорович Шевченко
- Іван Франко.
- П. Куліш - поет, прозаїк, журналіст, літературний критик
- Марко Вовчок.
- поети С. Руданський та Л. Глібов

- На світовий рівень підніс українську літературу Тарас Григорович Шевченко. Як народний подвиг Тарас Шевченко оспівував боротьбу за свободу, славу, національне
ення.

Неперевершений і несумірний внесок у розвиток української літератури був зроблений Т.Г. Шевченко - геніальним українським поетом, національною гордістю народу. Вся літературна сила Шевченка – в його «Кобзарі». За зовнішнім обсягом «Кобзар» не великий, але за внутрішнім змістом цей пам'ятник складний і багатий: це українська мова в його історичному розвитку, кріпацтво і солдатчина у всій їх тяжкості, і поряд з цим незгаслі спогади про козацьку вольність. Тут позначаються дивовижні поєднання впливів: з одного боку – українського філософа Сковороди і народних кобзарів, з іншого – Міцкевича, Жуковського, Пушкіна та Лермонтова.

У 1845 р. вийшла героїко-романтична поема «Гайдамаки». У 1843-1845 роках Шевченко написав цикл поезій «Три літа» (центральним твором якого є «Сон»), поему «Кавказ», послання «І мертвим і живим ...», поезії «Чигирине, Чигирин», «Великий льох», «Стоїть в селі Суботові» та інші, в яких гостро виступив проти соціально-національного гноблення українського народу. В ув'язненні писав вірші, які згодом об'єднав у цикл «В казематі». У 1854-1858 роках написав російською мовою повісті «Музикант», «Художник», «Нещасний», «Капітанша», «Близнюки».

Останніми прозовими творами Тараса Шевченка є повість «Прогулянка з задоволенням і не без моралі» (1856-1858) та щоденникові записи «Журнал». В Україні в 1859 р. він написав низку високих зразків інтимної та пейзажної лірики. Кілька його творів цього періоду опубліковано в журналі «Основа» та альманасі «Хата».

- Найвідоміші здобутки української літератури пов'язані з діяльністю І. Франка. Його творчість стала основою комплексного вивчення зв'язків української та світової культури.

- Підтверджували нові таланти, вливалися до української літератури на рубежі 50-60-х р. Зокрема автор «Народних оповідань» Марко Вовчок, поети С. Руданський та Л. Глібов. Народні оповідання Марка Вовчка мають велику цінність. Вона усім серцем співчуває людській недолі, тихим смутком сумує бачачи життя нещасних кріпаків, та радіє їхнім radoщами. Досягнення української літератури збагатили багато відомих вчених: П. Куліш, Т. Шевченко, М. Коцюбинський, П. Мирний, І. Франко. Літературна спадщина Куліша дуже багата і різноманітна. Відомі його твори: «Чорна рада», «Арина», «Мартин Рак», «Брати».

Дуже важливою подією в розвитку української культури було заснування в 1868 р. товариства «Просвіта», яке займалося розповсюдженням і поглибленням всенародної освіти. З середовища письменників 60-х років вибилися силою свого таланту, поруч з Пантелеймоном Кулішем, Марко Вовчок і Юрій Федькович.

Для літератури XIX ст. характерно широке звернення до усної народної творчості. У зв'язку з виходом билин, записаних Киршей Даниловим, і в зв'язку з розширенням знайомства з російським фольклором взагалі з'явилися обробки билинних сюжетів.

У 1804 р Н. А. Львів випустив поему «Добриня», Г. Р. Державін написав оперу на той же сюжет, використавши билинну поетику. Крім того, Державін намагався писати пісні в російському дусі, наприклад «Цар-Дівця» (1812). Не пройшов повз фольклору і сентименталіст Н. М. Карамзін.

літературних напрямів звернення до фольклору та його використання регулювалося основними естетичними принципами цих напрямків, що особливо наочно проявилось в творчості письменників-романтиків. Російський романтизм був тісно пов'язаний з великими соціально-історичними явищами; з Вітчизняною війною 1812 року, з наростанням народного невдоволення кріпосницькими порядками. У цей час значно поглибилося самосвідомість російських людей, які розгромили війська Наполеона і звільнили Європу від важкого гніту. Письменники-романтики стали набагато більш, ніж це робилося раніше, збирати і видавати твори фольклору

Лексрикий приклад використання фольклорних творів дає творчість А. Н. Островського. Ставлячи перед собою завдання створити національний репертуар російського театру, Островський вважав за необхідне писати народною мовою. Його п'єси нерідко мають в якості назв прислів'я: «Свої люди - розрахуємося», «Правда добре, а щастя краще»; «На всякого мудреця досить простоти». У ряді п'єс, наприклад «Бідність не порок», він показав народні звичаї і обряди. Образи і мова багатьох його героїв і героїнь проиняті пісенними інтонаціями (Катерина в п'єсі «Гроза»).

Кращі досягнення творчості письменників-реалістів лягли в основу прогресивних традицій російської літератури. Під їх впливом формувалися письменники і наступних поколінь .

Багато прозаїки кінця *XIX*-початку *XX* ст. на основі фольклорних традицій, образів і сюжетів створювали твори великої ідейно-художньої значущості. Можна назвати «Лівша» Лєскова - оригінальний твір, насичене їдкою критикою на адресу царського самоуправства і безжальної бюрократії, які згубили талановитого російського майстра.

Користуючись фольклорними виразними засобами, Короленко створює образи сильних, відважних людей, як, наприклад, Тюлин в оповіданні «Річка грає». Нерідко письменники зображують характери людей з народу народно-поетичними засобами (Платов в «Лівша», Платон Каратаєв і Тихон Щербатий в «Війні і світі»).

Широко проявилось звернення до фольклору у письменників, які розробляли форму нарису. До нарису стали звертатися в шістдесятих роках: В.А.Слепцов, Ф.М.Решетніков, А.І.Левітов і ін., Але блиску він досяг пізніше в творчості Г. І. Успенський. Малюючи картини народного побуту, ці письменники змушені були звертатися до народної творчості і як до елементу народного побуту, і як до арсеналу таких художніх засобів, які допомогли б зображати народний побут.

ВИСНОВОК

Подальший розвиток набували всі види і форми української культури. Проте на перешкоді цьому розвитку у Східній Україні стояла колоніальна політика царської Росії, яка проголосила українську мову й українську націю взагалі поза законом. Значних обмежень українська мова зазнавала і в Правобережній Україні та в Закарпатті. Отже, не зважаючи на те, що українська культура була фізично знесилена та духовно понівечена, вона зуміла вижити та зберегти свою національну ідею.

Дякуємо за увагу !!!